

Zijn rol als 'Bartje' zag Jan Krol (1962-2023) als cadeau. Maar Bartje was ook een blok aan zijn been

Als Jan Krol ergens binnenkwam, werd er vaak gelijk geroepen: 'Hé, daar heb je Bartje'. De rol die hij als negenjarige vertolkte in de bekende tv-serie bracht hem landelijke bekendheid. Hij zag die ervaring als een geschenk, maar worstelde ook lange tijd met de vraag: wie was dan Jan?

Dana Ploeger 13 februari 2023

Na de eerste uitzendingen van de tv-serie Bartje in 1973 van Willy van Hemert dacht Jan zelf ook eventjes: ik ben best bijzonder. Zeker omdat in die tijd wekelijks touringcars langs de boerderij van zijn ouders in het Drentse Drouwen reden en hij winkels mocht openen en in de tv-show van Mies Bouwman optrad. Hij schudde dat jaar ook nog eens de hand van toenmalig koningin Juliana op paleis Soestdijk.

Maar zijn ouders, Rieks en Stientje, waren er helder over: "Je bent niet anders dan de andere kinderen." Ze hielden journalisten op grote afstand, maar het was de tijd van twee tv-zenders en wat ze ook probeerden, hun Jan werd een landelijke

bekendheid. De 'Ik bid nie veur brune bonen'-scène belandde [in de canon van de tv-geschiedenis](#).

Later in zijn leven was Bartje weleens een blok aan zijn been. Hij had er een dubbel gevoel bij. Waren mensen nu maar eens geïnteresseerd in wie Jan was, verzuchtte hij dan. Maar dat kreeg je niet te horen van de zachtaardige Drent. Zelf was hij bijzonder belangstellend naar anderen en vaardig in doorvragen om te ontdekken wat er werkelijk in iemand omging. Een mensenmens die met zijn sprankelende energie en harde stem vaak als vanzelf in het middelpunt stond.

Dromerig kind

Als kind wilde hij graag schilder worden, hij maakte de meest bijzondere creaties en surprises met Sinterklaas, waarbij de keuken eens bijna in de fik vloog toen hij een potje met hard geworden lijm op het fornuis zette. Hij was graag buiten, hield van dieren en bezat een eigen aquarium met goudvissen.

Dromerig was hij ook. Op de boerderij was het motto: hard werken en niet zeuren. De kinderen hadden allemaal zo hun taakjes, maar als ze hielpen met aardappelen rooien, had Jan meer belangstelling voor de stenen die hij op het land vond en zorgvuldig waste en bewaarde.

Hij kon prima opschieten met zijn twee broers en zusje, al stak Jan wel anders in elkaar. Kwetsbaarder, gevoeliger. Dat zorgde ervoor dat hij niet altijd aansluiting vond bij de boerenkinderen in de buurt. Moeder gaf haar oudste zoon Luuk geregeld de opdracht: neem je wel je broertje mee? Zo ook die zomer in 1972 toen Luuk een advertentie las, waarin amateurspelers werden

gezocht voor een tv-serie over het bekende boek van Anne de Vries.

Jan Krol (rechts) met zijn broers en zus

Zo kwam het dat de 9-jarige Jan met zijn blonde kuif en gultige ogen de hoofdrol kreeg. En Luuk een kleine bijrol. In huize Krol

werd dat geen toestand, zijn ouders zorgden er wel voor dat Jan niet naast zijn schoenen ging lopen. Sterker nog, de geplande reis van moeder naar familie in Canada ging onverminderd door.

Voor Jan was het een zomer vol lol met de andere kinderen en genieten van de gezelligheid tijdens de opnames. De impact kwam pas na de uitzending; zijn rol leverde hem niet per se meer vrienden op. Na de havo in Emmen wilde hij zich ontworstelen aan Bartje en koos voor de opleiding HBO-J in Leeuwarden – ver genoeg van Drenthe. Daar kennen ze me vast niet, dacht hij. Niets was minder waar, de school had de spreekwoordelijke rode loper al uitgerold.

Andersdenkenden

In die stad lukte het hem wel zichzelf te ontdekken, hij ging tuinbroeken dragen en zijn ontluikende seksualiteit kreeg alle ruimte in de homowerkgroep die hij bezocht. Hij ontmoette andersdenkenden en maakte er vrienden voor het leven. Na zijn opleiding vertrok hij naar Amsterdam en vervulde zijn vervangende dienstplicht bij de Cruquiushoeve voor kinderen met epilepsie.

Daarna besloot hij naar Stuttgart te verhuizen voor de opleiding heilgymnastiek. Dat was een schot in de roos: hij leerde zichzelf beter kennen. Al vlot vond hij werk als gymdocent op de vrijeschool in Weimar, waar hij floreerde en gewaardeerd werd. Hij voelde zich vrij, werd nimmer herkend en woonde in een knus huisje op een volkstuincomplex. Hij richtte het succesvolle kindercircus Zirkus Tasifan op. Een mooie tijd.

Jan vond het altijd fijn ergens te werken waar een vraag klonk, dan zette hij zich voor de volle honderd procent in en als hij ontdekte dat hij niet meer nodig was, vertrok hij. Zo keerde hij na twaalf jaar terug naar Amsterdam waar hij de clownsopleiding ging volgen. Waarop zijn moeder verzuchtte: “Nu ook nog de clownsschool”. Maar hij vond het geweldig, als clown kon hij compleet zichzelf zijn.

Jan Krol

Korte tijd droomde hij van een doorbraak als acteur en toerde met theatergezelschap Sing Dance Collective door Europa. Jan was te zien in reclamespotjes van Liga en Remia, speelde een

warrige verhuizer in het Sinterklaasjournaal en was te gast bij Linda de Mol en Paul de Leeuw. En bij Theater Veder speelde hij in voorstellingen voor mensen met dementie. Maar hij was niet erg goed in zijn eigen pr.

Het beste kwam hij uit de verf op werkplekken waar hij met zijn invoelende vermogen betekenis kon geven aan anderen. Zoals bij Woonzorg Flevoland waar hij ging werken als belevingsgericht consulent voor mensen met dementie. Hij zag het als zijn missie om anderen in het licht, in hun kracht te zetten. Ook werkte hij een tijdje als coach op een mbo in Alkmaar. Vaak waren het niet bestaande functies die hij zelf inkleuring gaf.

Dat Jan veel energie en tijd in zijn werk stak, kwam ook omdat hij single bleef. Ondanks innige verliefdheden en een verlangen naar een relatie, maakte hij er nooit serieus werk van. Als ware romanticus liet hij gerust een liefdesbriefje achter op een bankje waar hij met een aantrekkelijke man een mooi gesprek had gehad. Maar er echt voor gaan, vond hij te moeilijk.

Dat betekende overigens niet dat Jan eenzaam was. Hij genoot van gezelschap, had enkele trouwe vrienden en bezocht graag zijn familie in Drenthe. Zeker na het onverwachte overlijden van zijn vader was Jan vaak degene die zijn moeder gezelschap hield tijdens de feestdagen. Die twee konden goed met mekaar opschieten.

Af en toe leefde zijn liefde voor theater even op. Zo ging hij na zijn verhuizing naar Harderwijk spelen bij de Theaterwerkplaats. Maar toen hij merkte dat Bartje er weer tussen kwam te staan, verloor hij zijn speelplezier. Gelukkig had Jan genoeg andere

interesses, zo hield hij erg van taal. Hij las veel, schreef columns en gedichten en bracht een kinderboek uit: *Beetje en Erbij*, over de avonturen van een bij en een lieveheersbeestje. Met vriendin Colette kon hij avonden praten over hun zelfgekozen woord van het jaar. En ze wisselden fanatiek plantenstekjes uit. Wel moest ze hem soms afremmen, als hij uitweidde over al zijn belevenissen. “Jan, je spreektijd is nu om”, zei ze dan gekscherend.

Jan Krol in zijn rol als BartjeBeeld ANP

Jan was zijn hele leven gefascineerd door het thema licht. Licht brengen, licht bekijken. Hij maakte zelf lampen, liefst met elementen die hij vond in de natuur. En voor de 60ste verjaardagen van vrienden creëerde hij een kunstwerk van hout met zestig kleine steentjes. Ook voor zijn goede vriend Dick met wie hij veel reisde en wandelde. De laatste jaren liepen ze het Pieterpad waarbij Jan dan zei: “Vandaag was een mooie wandeling, maar Drenthe blijft toch het mooist.” Hij genoot van fysiek bezig zijn en onderweg filosoferen. Hij geloofde dat wandelen echt iets met je geest deed. Daarnaast verdiepte hij zich in de wereld van engelen, bijna-doodervaringen en reïncarnatie.

Drentse nuchterheid

Jan zag de toekomst zonnig in, hij genoot van zijn eigen huis en tuin en trok er graag op uit met zijn camper. Tijdens een wandeling in de Veluwe bossen half december, waarbij hij nog vrolijk even huppelde, merkte hij wel op dat hij almaar hoofdpijn hield en af en toe zijn evenwicht verloor. De huisarts stuurde hem direct door naar het ziekenhuis, waar een ongeneeslijke hersentumor werd gediagnosticeerd.

Zijn Drentse nuchterheid hielp hem de klap te incasseren. “De dingen zijn zoals ze zijn, ik heb het ermee te doen”, zei hij erover. Hij keek zijn lot recht in de ogen en was niet bang; zijn vertrouwen en geloof in reïncarnatie sterkten hem hierin. Als clown had hij geleerd alles met een blik van verwondering te bekijken en vooral in het nu te zijn, dat hielp hem de laatste dagen. Vanuit zijn ziekenhuisbed keek hij naar de documentaire over de reünie van de cast van Bartje – 50 jaar na de eerste uitzending – waarin hij uitgebreid aan het woord kwam. Na het

zien zei hij: “Goh, ik ben best een leuke man.” Twee weken later overleed Jan in een hospice midden in de natuur.

Jan Krol werd geboren op 21 augustus 1962 in Drouwen en overleed op 15 januari 2023 in Harderwijk.